

Första häckningen av Vitkindad gås i Lindesbergs kommunen

Lennart Sandberg

Morgonen den 26 juni var Tomas Haraldsson, Mattias Rudenvall och Andreas Sandberg ute på Väringen och kunde konstatera den första häckningen av Vitkindad gås i kommunen. Ute på Valfisken låg ett par på 4 ägg. Gåsparet har hållits under uppsikt sedan Jan-Erik Malmstigen och Tomas upptäckte detta på Valfisken 30/5 då de var ute på sjön och letade efter den sommargylling som behagade visa sig under några timmar samma dag. Tyvärr kommer inte all ungdomar att nå vuxen ålder, den 18 juli rapporterades att paret hade 2 ungar kvar. Vi får hoppas att de får behålla någon av ungararna.

Vitkindade gässen ökar starkt i antal liksom alla gäss som övervintrar i nordvästra Europa. Övervintringsområdet kring Belgjens- Nederländernas- och Nord Tysklands kuster är ett lysande exempel på att stora mängder fågel kan övervintra i ett tätbefolkat område.

Enligt Alerstam (Flyttfåglar) kunde i början av 80-talet tre populationer av vitkindade gäss urskiljas. En på Grönland som övervintrade på Irlands och Skottlands norra kuster, en på Spetsbergen som övervintrade i södra Skottland och en i arktiska Ryssland som övervintrade i Vadehavet. Han anger också gässen som "ej häckande i Sverige" vid denna tid.

I Omnis Sveicia (vol8,no3) finns vårsträcket över Sverige beskrivet (1981-95). Totala populationen Vitkindade gäss 1981 var knappa 50 tusen och 1995 hade

den ökat till 225 tusen. Av dessa fåglar passerade 30-47 % Sverige (1992-95). Sträcket startar från vadehavet tidig morgon eller sen kväll. Beroende på startpunkt når fåglarna Sverige efter 1/2 - 4 timmar. Av sträcket som följer Skånska sydkusten går huvuddelen ut mot Öland och följer östra sidan av ön och går sedan mot Gotland eller Estland för att rasta.

En annan sträckväg är den som går rakt över Skåne mot Blekinges östkust och vidare mot Öland. Anmärkningsvärt är att sträcket som går över inlandet är mer än dubbelt så stort som det som följer kusten. En tredje mindre sträckväg är från Hallands bukten rakt över inlandet mot norra Öland. Norr om Halland - Småland ses sällan något streck av vitkindad gås. Här ses enstaka fåglar tillsammans med andra gäss.

Mediandatum för sträcket anges till 19.4 och 62% av fåglarna passerar under de tre bästa sträckdagarna. Dock är totaltiden för sträcket relativt lång då 95% av fåglarna passerar under 26 dagar.

Det är ur den population som rastar på södra Gotland som ett antal gäss började att dröja sig kvar och häcka. Idag (Fågeln 1997) häckar 3600 par i Sverige, 2925 på Gotland med särskilt största kolonin på Laus holmar (2130 par) följd av Rone Ytterholmar med 550 par. På Öland häckar 550 par i Kåreholm trakten. Tillsammans utgör Gotland och Öland fåglarna 95 % av svenska stammen. Ytterligare en källa är de frilevande gässen som finns på Skansen. Dessa har

spridit sig till Fjäderholmarna - Vårta området och uppgår till ca 200 par. Från dessa misstänks ett antal inlandshäckningarna härstamma. 1997 rapporterades 15 inlandshäckningar med största kolonin 6 par på en klippö, Jungfruön, i Vättern.

Rapporter från vår närhet: Värmland. Förstahäckning väst-syd-väst om Kristinehamn 1993. Därefter har något par årligen häckat i detta område. Norrke. 1 par häckade Bastedalen Norra Vättern 1997.

Västmanland. Den första rapporterade häckningen var 1 par som häckade på Stora Skorven, Mälaren 1988-1991. En vitkindad gås, född på skansen 1987 och flyttad till Kolmården samma år och därefter kontrollerad 1988 och 1989 vid Liljefjärden i Hälsingland, häckade tillsammans med en kanadagås 1992 och minst 3 år i följd vid Skanssjön, Hallstammar.

Häckningen i Väringen skulle alltså vara andra kända lokalen i Västmanland.

Flyttmönstret hos den vitkindade gässen. (Fågelflyttning, Alerstam).

